

Юзбашян Ліліана Рубенівна
курсант факультету
економіки правової безпеки ДДУВС

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ ОСНОВИ ЗАТРИМАННЯ ПРАВОПОРУШНИКА

На сьогоднішній день дуже піднята тема про порушення прав людини, тому відповідно до сучасного законодавства затримання правопорушника стало негативним явищем не лише для правопорушника, а й для поліцейського, адже один не вірний крок і поліцейський може опинитися за ґратами, а правопорушник на волі.

Як відомо, заходи адміністративного припинення складають самостійну групу заходів адміністративного примусу. Їх застосування обумовлюється публічними інтересами, а їх реалізація не повинна порушувати права і свободи осіб щодо яких вони застосовуються, у тому числі конституційне право індивіда на свободу і особисту недоторканість.

Серед таких заходів особливе місце займає доставлення порушника, яке регламентується статтею 259 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [1].

Проблематику доставлення громадян до приміщення органів внутрішніх справ (поліцію) розглядали вчені: О. Андрійко, О. Бандурка, Ю. Битяк, А. Васильєв, І. Пахомов, В. Петков та ін.

Доставлення громадян як один із заходів адміністративного примусу, який застосовується до осіб, що офіційно ще не визнані винними у вчиненні адміністративного правопорушення, передбачений низкою нормативно-правових актів, зокрема доставлення громадян до службового приміщення поліції передбачено ст. 259 «Доставлення порушника» КУпАП, п. 9 ст. 23 «Основні повноваження поліції» Закону України «Про Національну поліцію», ч. 5 п. 1 Розділу III «Функції патрульної служби» Положення про патрульну службу МВС України [1].

Дослідження юридичної природи цього заходу припинення, положень чинних нормативно-правових актів, правозастосовної практики дозволяє виявити певні недоліки нормативно-правового визначення цього заходу.

Насамперед значним недоліком є відсутність законодавчого закріплення поняття «доставлення», що передбачає собою супровід особи з місця вчинення правопорушення або місця виявлення порушника в службове приміщення уповноваженою на те особою.

Аналіз ст. 259 КУпАП та спеціальної юридичної літератури дає можливість визначити адміністративне доставлення порушника як адміністративно-примусове вилучення особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, з місця вчинення протиправного діяння або з місця виявлення правопорушника та супровід її в орган, який вправі вирішувати питання

про адміністративне затримання або притягнення до адміністративної відповідальності, пов'язане з застосуванням заходів психічного або фізичного впливу, яке здійснюється уповноваженими особами з метою забезпечення можливості притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності [4].

Наступними проблемними питаннями є строк та коло осіб, уповноважених на доставлення порушників.

Строк, необхідний для доставлення порушника, який в законодавстві України чітко не визначено. Частина 8 ст. 259 КУпАП лише закріплює, що доставлення має бути проведено в можливо короткий строк.

Доставлення відбувається широким колом осіб, уповноважених законодавством України. Проблема тут полягає в тому, що коло осіб, котрі мають право здійснювати доставлення порушника, та коло осіб, які мають право застосовувати адміністративне затримання, не співпадають. І не завжди особа, яка має право доставити порушника, вправі вирішити питання про його затримання, а також не завжди затримання є обов'язковим наслідком доставлення. Тому доставлення порушника повинно мати свій процесуальний строк, в межах якого є можливість без застосування адміністративного затримання скласти протокол про адміністративне правопорушення. Такий строк повинен бути встановлений саме у ст. 259 КУпАП.

У Законі України «Про Національну поліцію» та у КУпАП не вказано, який процесуальний документ складається у зв'язку з доставленням громадянина до поліцейського приміщення. Пункт 15 розділу II «Документування адміністративних правопорушень» Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції передбачає, що до протоколу про адміністративне правопорушення долучаються інші матеріали про адміністративне правопорушення, у тому числі рапорти посадових осіб [5].

Можна зробити висновок, що поліцейський, який доставив особу до приміщення поліції, доповідає про це рапортом керівнику, який уповноважений здійснювати контроль за діяльністю поліцейського.

Ще однією прогалиною законодавства, безперечно, є розміщення статті 259 КУпАП у главі 19 «Протокол про адміністративне правопорушення», оскільки доставлення є заходом адміністративного припинення, який практично однотайно вчені адміністративності відносять до заходів забезпечення провадження у справах про адміністративне правопорушення [4].

Тому, на мою думку, доречним є закріплення доставлення саме в главі «Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення», бо це найбільш влучно буде виражати цей розділ.

Отже, проведений аналіз дає підстави стверджувати про необхідність внесення змін до ст. 259 КУпАП. Вирішення існуючих теоретичних та практичних проблем, пов'язаних з доставленням порушника, сприяло б

підвищенню якості чинного законодавства України в сфері адміністративної відповідальності і покращило б ефективність діяльності органів (посадових осіб) адміністративної юрисдикції, насамперед органів Національної поліції.

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.1984 р. із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : наказ МВС України від 02.07.2015 р. № 796 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 54. – Ст. 1767.

4. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції : поняття, види та організаційно-правові питання реалізації : [монографія] / А. Т. Комзюк; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 336 с.

5. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 06.11.2015 р. № 1376 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 99. – Ст. 3405. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>